

ver breven med Omhyggelighed, saa at der paa denne kan være en velstaaende Familie. Man kan jo ogsaa sige, at det i pphsiff Henseende er til Statens Nytte, naar man nemlig paa saadanne Gaarde tænker sig en Familie med brave Søner, der kunne bidrage til Fædrelandets Værn og Forsvar, men Gaarde, som staae fæsteleddige, kunne ogsaa paa denne Maade være berøvede store Kræfter, som i trange Tider kunde behøves til Landets Forsvar, især naar man tænker sig flere Godser i samme Tilstand, og hvor man bærer sig ad paa samme Maade. Men ikke alene dette; naar man tager Hensyn til, at saadanne Gaarde ligge saa at sige ganske ubenyttede, saa er det dog egentlig ogsaa et Tab, der ikke alene rammer Bedkommende, men ogsaa Staten, idet Staten dog virkelig har en Rigdom i velstaaende Familier, hvor disse findes, da de jo, naat de ere velstaaende, ikke alene kunne ernære sig selv, men ogsaa bidrage til Statens Fornødenheder i alle mulige Retninger. Jeg vil ikke tage Hensyn til, hvad Skattevæsenet indbringer, men til alle de Retninger, hvori Statens Velfærd i Almindelighed bestaaer, ved Omfætningen af Varer, Heste, Dvæg og alle mulige Produkter, der kunne frembringes paa slige Gaarde, hvor de findes. Da det nu paa enkelte Godser, og maaskee paa flere Godser, er Tilfældet, at slige Gaarde ligge ubenyttede, saa synes det mig dog, at det er Noget, som beviser, at Almeenvellet virkelig kræver, at der gjøres Noget i den Henseende, enten man nu vil standse et saadant Uvæsen eller en saadan Uvane, eller hvad jeg skal kalde det ved Fæstelovgivning, eller man vil fremme den Sag, som nu foreligger. En æret Taler, jeg husker ikke, fra hvilket District han er, talte om, at der var Godser, hvor Fæstefamilierne ere nedfunkne i Elendighed og Armod ved Udsugelser, saaledes at de ikke kunne kjøbe deres Gaarde, og det er jo desværre ogsaa sandt. Den ærede Taler meente nu, at det paa Grund heraf ikke var værd at gaae ind paa Loven, da saadanne udsugede Fæstere et kunde kjøbe deres Gaarde; men jeg skal dog tillade mig at bemærke, at, hvor der er fæet saadanne Udsugelser, der er det netop, at Bondestanden maa opbyde selv den sidste

Rest af Kraft for at slippe ud af et saadant Forhold; thi kan Bonden leve under saadanne Udsugelser, kan han friste en saadan Tilværelse, saa kan han ogsaa opbyde det Allersidste for at prøve paa at løse Forholdet, saa kan han sætte sig selv i den alleruhørteste Gjæld for at slippe ud deraf. Han kan ikke blive daarligere stillet, han kan ikke blive jammerligere tilredt, end om han, om jeg saa maa sige, vedbliver at være i Godseiernes Kløer; han hænger nemlig ikke alene ved Kløerne, men Godseieren raader endog over ham i den Grad, at han ikke engang kan søge Retfærdighed ved Domstolene, thi saa veed han kan der ogsaa hænde ham Skade i den Henseende, ja, hvad mere er, naar han søger sin Ret ved Domstolene, saa skrives han, som man siger, i den sorte Bog, for at ikke alene han selv, men ogsaa hans Efterkommere skulle lide under, at han har søgt at haandhæve hvad Ret var med Hensyn til de Krænkelse, som han har lidt, og som dog egentlig ikke vare lovmedholdelige, men som han dog maa taale. Jeg skal ikke komme længere ind paa denne Sag, men jeg skal dog paastaae, at der maa gjøres Noget, og det er ikke formeget at sige, at dette er Pligt for Regjeringen og for enhver Borger, der ikke alene føler for Fædrelandets Vel, men ogsaa har Følelse for Menneskeværld og vil, at Mennesket skal være Menneske, det vil sige: hæves til, hvad et Menneske kan hæves til i alle mulige Retninger. Jeg troer rigtig nok, at her er et Forhold tilstede, hvorom Enhver maa føle, og har det paa Følelsen, at det bør hæves, og jeg vil derfor indstændigt bede Enhver, som følger med denne Sag, at hjælpe til at fremme den, og jeg vil fremdes bede det ærede Ministerium at lægge paa Hjerte, at det ogsaa gjør Noget i denne Henseende, saa at denne Sag engang kan komme til Ende — og en god Ende.

J. Peterfen (Præsto Amts 4de Valgkreds): Hvad der foranlediger mig til at udbede mig Ordet allerede saa kort efter at jeg har havt det, er alene den Samstemning, som det høitærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgkreds (Lillisch) lagde for Dagen med Hensyn til enkelte af mine Ansøelser; jeg maa